

DE NOORD-BRABANDER,

Staan- en Letterkundig Dagblad.

ABONNEMENTS-PRIJS

Voor de Stad . . f 12.

Franco per post. » 14.

DICEBE VERUM QUID VETAT?

HORATIUS,

AOVERTENTIEN:

15 cents de regel.

behalve 35 cents zegel.

(Verschijnende driemaal in de week: Dinsdag, Donderdag en Zaterdag.)

ITALIE.

VENETIE 9. De keizerin van Rusland is heden in deze stad gearriveerd, komende van Florence.

TURKIJE.

Een speciaal brief, uit Konstantinopel den 26 april geschreven, geeft eene beschrijving van den brand, welke eensklaps, op den zondag Quasimodo (eersten zondag na Paschen) in een houten huis uitbarstende, de omringende gebouwen na zich kon slepen en vooral de inwoning der Lazaristen in een groot gevaar bragt, welker dak nauwelijks eene el afgelegen is van de huizen, die reeds door den brand aangetast waren. Gelukkig hadden de erw. priesters der Lazaristen ter hunner beschikking eene brandspuit, welke de heer Leleu, bij zijne laatste reis naar Frankrijk, van ons gouvernement gekregen had. Deze eerste hulp is genoegzaam geweest om den brand te beletten zich uit te breiden. In afwachting der brandspuiten van het koninkrijk gouvernement.

» Zal u niet spreken, zegt de correspondent, van den ijver en hoedanigheid, jegens ons aan den dag gelegd door de ambassadeur en al de Franschen; dit is als naar gewoonte. Maar, wat een ieder met verbazing getroffen heeft, is de ijver der Turken om ons te hulp te snellen. Zelfs de schatbewaarder, de Sultan, Mehemed-Ali, heeft zijn bevel gegeven om 600 soldaten naar de plaats van den brand te zenden, en bleef er tot dat het gevaar geweken was. De gansche turksche bevolking heeft denzelfden ijver aan den dag gelegd. Hierin is, voor een ieder die Turkiye kent, een sprekend bewijs gelegen der werking van het catholisme op die, eertijds zoo dwepzieke volken. Het is een opmerkenwaardig tooneel, het niet allen spoed te zien toesnellen om eene fransche inrigting van verdelingen, van Broeders der christelijke Scholen en van Zusters der Liefde van de verwoestingen der vlammen te bevrijden.

DUITSCHLAND.

Vier deutsche dagbladen deelen gelijktijdig een afschrift mede, hetwelk den keizer van Oostenrijk aangeboden is door een edelman van Gallicie, Hendrik de Bogusz, zoo in zijnen naam als in dien der overgeblevene leden van zijn geslacht. Dit edelman brengt daarin ter kennis van den Keizer de wandaden van Szela, waarvan zijne naastbestaanden de slagtoffers zijn geweest. Men weet dat Szela een der opperhoofden is dier boeren, welke in 1812, in de laatste proclamatie bestempeld zijn gevestigd in het naam van getrouwe verdedigers der monarchie; het verzoekschrift luidt aldus:

« Een geslacht, hetwelk sedert onheugelijke tijden gevestigd is in de heerlijkheid van Tarnow, leidde een vaderlijk leven, toen de ramp aan het woeden ging, het bestond uit den vader, (een grijsaard) vier zonen, mijne broeders, een neef, Titus genaamd en hunne kinderen. Allen hielden zij zich met de landhuishouding bezig, behalven ik, die beambte in den staat van Krakau zijnde, verplicht was mijn

goed te verpachten. Zij verbragten nauwkeurig hunne pligten, zoo wel jegens het gouvernement als jegens hunne onderhoorigen. Nimmer hebben deze laatste zich over hen beklagd en nimmer heeft het gedrag des vaders en zijner kinderen de aandacht der regering tot zich getrokken. Hierin zal ik het onpartijdig getuigenis inroepen der bevoegde autoriteit en ik ben overtuigd dat deze mij niet zal logenstraffen.

» Wat betreft het beramen van opstand, dat in deze laatste tijden algemeen aan den adel van Gallicie is toegeschreven geworden, mijn vader en mijne broeders hebben er slechts, naar een algemeen verspreid gerucht, over hooren spreken; maar nimmer hebben zij er deel aan genomen; het tegendeel zal niemand kunnen bewijzen.

» Overigens, de persoonlijke toestand van velen hunner moet alle mogelijkheid van deelneming in zoodanig ontwerp doen verdwijnen. Mijn vader was een gepaard van 87 jaren, door ziekte aan het bed gekluisterd. Mijn broeder Titus was krank en Nicodemus sedert vier jaren met lamheid geslagen. Hoe konden deze in eene zamenroering de hand leenen? Mijne familie, die aldus vreedzaam voortleefde, was bijeengekomen ter gelegenheid van het feest mijner moeder, op het grondgebied van Siedlisko, alwaar zij woonde, en het volgend bloedig tooneel besloot dit rampzalig familiefeest. Den 20 februarij werden de dorpen Siedlisko en Smarzowa aangevallen door eene bende roovers, aangevoerd door Ischela, zijn zoon en zijn schoonbroeder, alle drie onderdanen van Smarzowa, en zij bragten al de mannelijke leden der familie, benevens hunne vrienden en bedienden om het leven. Ischela, reeds meermalen geregelijk vervolgd, had gebruik gemaakt van de gelegenheid van eenen algemeenen opstand onder de boeren, en blakende van wraakzucht, vernielde hij mijn ongelukkig geslacht, hetwelk hij sedert lang haatte, omdat hij zich verbeeldde dat het hem aangeklaagd en in den kerker had doen werpen. Ziehier de namen der slagtoffers van dezen bloedigen dag.

1°. Stanislaus de Bogusz, vader des ondergeteekenden, oud 87 jaren en ernstig ziek, werd van den zolder, waarheen hij gevugt was, afgeworpen en na eenige gemiste gewerschoten, welke op hem gelost werden, werd hij met dorschvlegels vermoord door den zoon van Szela en zijne handlangers op de wreedaardigste wijze, ondanks alle smeekingen en na al het voorhanden zijnde geld overgeleverd te hebben, hetwelk aan die ellendingen als losprijs werd rondgedeeld. 2°. Wladimir de Bogusz, kleinzoon van den eersten en zoon van Stanislaus de Bogusz, oud 14 jaren, werd uit den kelder van een naburig huis, waar zijne verschrikte moeder hem verborgen had, gesleurd en op bevel van Szela onthalsd. 3°. Titus de Bogusz, neef van den eersten, oud dertig jaren, werd van den zolder van het huis, alwaar hij de vlugt genomen had, afgeworpen en gaf den geest op eenen steen, na met eenen hooivork doorstoken en op de vreeslijkste

wijze gemarteld te zijn geweest. 4°. Nicodemus de Bogusz, zoon van den eersten, oud 36 jaren, sedert vier jaren door lamheid geslagen, onbekwaam om zich te bewegen, werd met dorschvlegels afgemaakt in de handen zijner bedienden en in tegenwoordigheid zijner vrouw en kinderen, op bevel van Szela. 5°. Victor de Bogusz, zoon van den eersten, oud 43 jaren: 6°. Adam de Pocharecki, onderwijzer; 7°. Ignatius de Zabierzowski, zijn buurman, oud 70 jaren; deze drie werden overvallen en eerst mishandeld door eene bende boeren, op den weg naar Siedlisko, en na verwond en gebonden te zijn, in eene joudsche herberg opgesloten; en eindelijk zonder genade onthalsd op bevel van Szela, ten uitvoer gelegd door zijnen zoon, aan het hoofd eener andere bende. 8°. Stanislaus de Bogusz, zoon van den eersten, 46 jaren oud, werd overvallen op den weg naar Siedlisko, bij de stad Pitzno, door eene bende, onder de bevelen van Szela en sneefde, na beroofd te zijn geweest van 4000 flurijnen; zijne marteling duurde twaalf uren. 9°. Adam Kalfa, plaatselijk gevolmagtigde te Siedlisko; 10°. Johann Siedlanski, rentmeester te Siedlisko; 11°. Antonius de Teslecki, gevolmagtigde te Rzdianowice; 12°. Sobolewki; 13°. Kruzkiwicz, rentmeester; 14°. Strzelecki, griffier; 15°. Adelbert de Broinski, pachter te Zarouska, eigendom van den ondergeteekende; 16°. Joseph Klein, pachter van eenen grond te Siedlisko.

» Al deze personen werden onder de afgrijpselijkste folteringen ter dood gebragt, op de bevelen van Jacob Szela, op den boven aangewezen d.g.

» Jacob Szela, heeft, in de kerk, den pastoor dier plaats, den heer Jurzak, allerhevigst aangevallen; doch schonk hem lijfgenade, zeggende dat hij voortaan geen andere gebieders zou hebben, dan hem alleen.

» Na deze moordpartijen, werden al de goederen der slagtoffers geplunderd; de domeinen van Siedlisko, Smarzowa, Rzman, Zarowka en Rzdianowice werden verbeurd verklaard. De moordenaars namen de inventarissen en gereedschappen weg, vernielden al den voorraad, roofden het geld en kostbaarheden, verbrijzelden het huisraad, en verscheurden al de archieven en familiepapieren. Het monster Szela wilde de slagtoffers niet ter aarde doen bestellen; zij werden op eenen mesthoop geworpen.

» Szela liet de weduwen der slagtoffers naar zijn huis vervoeren, te weten: mijne moeder, 70 jaren oud en hare twee behuiddochters: Maria-Anna Josephina, met vier kleine kinderen, daar overgingen zij de grootste smaadheden en bleefden vangden. Ziedaar het ijselijk lot van een taalvredzaam geslacht in een beschaafd land, dat wetten en talrijke, zoo burgerlijke als militaire overheden beschermd. De gansche bevolking Gallicie, eerst verbaasd, siddert nu bij de gedachte, dat zulke wandaden niet zullen gestraft worden. Sedert twee maanden doorloopen de moordenaars en roovers het land, zonder nog gestraft te zijn; zij komen dagelijks in aanraking met de overheden.

verkwisten wat zij geroofd hebben, en hun opperhoofd, de oorzaak van al die wandaden, J. Szela, bevond zich nog zeer onlangs in de eigendommen van mijn geslacht, het huis bewonende dat met deszelfs bloed bevlekt was.

» 1°. Verstaat ik mij niet allen eerbied de regtvaardigheid Uwer Majesteit in te roepen, ten behoeve der slagtoffers dier ramp; en ik smeek Uwe Maj. om aan de overheden te bevelen, Szela en zijne medepligtigen te straffen voor de woorden en rooverijen ten nadeele van mijn geslacht gepleegd.

» 2°. Door eene speciale commissie de waarde te doen schatten der schade in de bovengenoemde domeinen aangerigt, en mijn geslacht schadeloos te doen stellen ten koste van 's rijks schatkist.

3°. Deze som voor een aantal jaren ter leen te geven tegen hypothecair verband op het gezegd domein, terug te geven bij wijze van schulddelging zonder interest; ten einde mijn geslacht in staat gesteld worde de schade door de rooverijen en vernielingen van Szela aangerigt, te herstellen en eindelijk, de bovengenoemde goederen van mijn geslacht, voor rekening der schatkist te doen aankopen wijl zij, in den tegenwoordigen staat van verwoesting, niet kunnen beheerd worden door de weduwen en minderjarige kinderen der slagtoffers, welke de moordenaars gespaard hebben.

« Ik ben met diepen eerbied enz.

(get.) HENDRIKUS BOSCH.

Mede uit naam der overgeblevene leden van mijn geslacht.

(Het bovenstaande stuk wordt aangetroffen in het Dagblad van Spiers, in den Rhein. Beob. in de Weser Zeit. en in de Alg. Deutsche Zeit.)

— De militaire gouverneur van Krakau heeft het volgende bevolen. 1°. Zonder zijne speciale magtiging mag de politie geene reispassen meer afgeven voor vreemde landen, zelfs niet voor Oostenrijk, Pruisen en Rusland. 2°. Al degenen, die gedurende het kortstondig bestaan van het revolutionair gouvernement eenigen post bekleed hebben moeten in hechtenis genomen en aan eene regterlijke actie onderworpen worden. 3°. Al de vreemdelingen, zelfs zij, wier papieren in regel zijn, moeten Krakau verlaten binnen zes dagen na de afkondiging der publicatie.

CARLSRUHE 13 mei. De Tweede Kamer heeft heden de drie candidaten benoemd, waaruit de groothertog eenen voorzitter moet kiezen voor de thans geooende zitting. Deze candidaten zijn de heer Mittermeier, hoogleraar in de rechten bij de universiteit van Heidelberg, Itzein en Welcker; alle drie leden der oppositie in de vroeger ontbondene Kamer. Op den heer Welcker is dezer dagen geschoten, doch hij is niet getroffen. Men heeft den dader nog niet kunnen vatten.

MUNCHEN 12 mei. De Tweede Kamer heeft heden met eene meerderheid van 64 tegen 58 stemmen een nieuw reglement aangenomen betrekkelijk den verkoop der bieren. Dit reglement is een stap voorwaarts naar de algeheele vrijdom in den handel van dit belangrijk artikel van consumptie. Het besluit der Kamer werd door den minister van binnenlandsche zaken bestreden.

SILESIE. Onder de boeren van Posen schijnen nieuwe verschijnselen van onvrede en zelfs van opstand zichtbaar te zijn. Er zijn naar verschillende punten troepen afgezonden, om elke poging tot oproer te onderdrukken. Men zegt zelfs dat de edelen der districten Giesen en Wreschen naar Posen gevingt zijn, vreesende dat de boeren aldaar de tooneelen zullen vernieuwen, welke Galicie zoo bloedig gekenmerkt hebben.

ENGLAND

LONDEN 16 mei. De rev. Samuel Gobas, door den Koning van Pruisen benoemd tot bisschop van Jerusalem, wordt in de aanstaande week alhier verwacht en zal alsdan door den bisschop van Canterbury gewijd worden.

— Gisteren heeft eene deputatie van de iersche club van 1782 aan den heer Smith O'Brien in zijne gevangenis, een adres van gelukwensch aangeboden.

LONDEN 17 mei. Eindelijk is gisteren ochtend ten drie ure, in het Lagerhuis na een zitting van twaalf uren, de derde lezing der graanwet, aangenomen met 327 stemmen, terwijl 229 stemmen zich voor de verdaging van zes maanden verklaarden.

Dezelfde dag hernam het Hoogerhuis de beaardiging over de afschaffing der wetten, uitgevaardigd tegen de catholijken, de joden en de dissenters. De bisschop van Exeter heeft eenige bemerkingen in het midden gebragt, welke zeer weinig voor zijnen verlichtten geest pleiten; onder anderen beweerde hij, dat de suprematie der Koningin in gevaar gebragt werd, wijl door de afschaffing der bedoelde wetten de suprematie der Pausen in Engeland werd ingevoerd. Onderscheidene bepalingen van het wetsontwerp, die geene stof tot bedenking opleverden zijn aangenomen, de motie van den bisschop van Exeter tot eene verdaging is zonder stemming verworpen.

— De dagbladen die dagelijks met de post uit Londen verzonden worden, nemen zoodanig in getal toe, dat de beambten van 't post-office niet meer toereikend zijn, tot de dienst der dagbladen. Onlangs wierden in eene enkele week 729,000 bladen verzonden en het getal bereikt meest altijd het cijfer van 700,000 voor elke week.

Dezelfde drukte heerscht in de correspondentie met brieven; de Engelsche administratie heeft reeds het getal der ambtenaren driemaal vermeerderd, sedert de invoering der groote hervorming van het postwezen.

FRANKRIJK

PARIS, 17 mei. De commissarissen, door het Hof der Peire belast met de instructie van den aanslag van Fontainebleau, zijn gisteren bij den Kanselier vereenigd geweest, en vele uren met den procureur-generaal in conferentie gebleven.

— In de *Sicde* leest men: « Een brief van Algiers aan een der aanzienlijkste bankiershuizen der hoofdstad geschreven en aan ons medegedeeld, meldt dat de generaal Bugeaud zijn ontslag heeft ingediend, na kennis te hebben bekomen van het rapport van den heer Dufaure over de buitengewone credieten voor Algerie. » Andere bladen beweren dat de marschalk Bugeaud met verlof naar Frankrijk zou komen doch geven ook te verstaan, dat hij van die gelegenheid gebruik zal maken om van den Koning zijn ontslag te vragen. De ministerraad zou intusschen het thans aangeboden ontslag niet aangenomen hebben.

— De Kamer der Gedeputeerden heeft een voorstel van den heer Vivien, betrekkelijk de geregtelijke aankondigingen in de dagbladen met 194 tegen 154 stemmen verworpen. De wet geeft aan de Koninklijke Gerechtshoven de magt om de dagbladen aan te wijzen, waarin dusdanige aankondigingen zullen geplaatst worden; nu beschuldigde de oppositie de Gerechtshoven van daarin met de meeste partijdigheid te werk te gaan, door steeds ministeriele en bijna nooit oppositiebladen het voorrecht der plaatsing dier aankondigingen te vergunnen. Het voorstel van den heer Vivien strekte om zoodanige maatregelen te nemen, dat die partijdigheid niet langer duren zou; de Kamer schijnt zich echter niet met die beschuldiging vereenigd te hebben, en heeft de zaak op den bestaanden voet gehouden.

— De verantwoordelijke schrijver van de *Gazette de France* is den 15 mei veroordeeld tot 4 maanden gevangenis en 3000 francs boete, wegens eenen aanval tegen de grondstellingen van het bestaande gouvernement en het openlijk belijden van verknochtsheid voor eene andere orde van regering. Tengevolge van dit vonnis moet voor dit dagblad eenen nieuwen borgtocht van 100,000 francs gestort

en een ander verantwoordelijk schrijver benoemd worden.

BELGIE

BRUSSEL 18 mei. De politie van Rousselaer (Reinaix) heeft H. vrijdag zekeren Leclercq in hechtenis genomen, als beschuldigd van de verspreiding te zijn van het oproerig pamflet, dat den 13 april den oloop op de markt van Gend uitgelokt heeft.

ANTWERPEN 18 mei. Alhier is een genootschap opgericht tot bescherming der landverhuizers. De namen der personen, die in deze onderneming belang hebben zijn openlijk door de bladen bekend gemaakt; eenige Consuls van vreemde mogendheden, aansienlijke kooplieden en magistratspersonen behooren onder dezelve. Ieder geïnteresseerde heeft voor 6000 francs ingeschreven, het maatschappelijk kapitaal is groot 120,000 francs.

NEDERLAND

'S HERTOGENBOSCH, 20 mei.

Nauwelijks begon de verblijvende hoop, van spoedig van het noodlottig water bevrijd te zijn, zich te verwezenlijken, of onze omstreken worden op nieuw ernstig bedreigd. Sedert twee of drie dagen heeft eene spoedig toenemende was alle bezorgdheid weder opgewekt. Nog waren de hooglanden niet geheel van water bevrijd; maar op welweilanden had men het vee kunnen drijven, het welk men echter thans weder verplicht is geweest terug te halen.

Den 19 mei te Grave ten 8 ure des morgens stond het water 6,90 + AP., in de laatste 24 uren 6 duim gewassen.

Heden morgen ten 8 ure aan den Boom 4,4 + AP. of 1 duim onder nul of mundatiepeil, in de laatste 24 uren 17 duim gewassen.

Gisteren middag ten twee ure stond de Waal Nijmegen.

— Naar men verneemt zal, zoodra of wellicht vóór dat de spoorweg van Middelburg door Noord-Brabant, over Loon-op-Zond en 's Bosch in werking zal zijn gebragt, eene stoombootdienst aangelegd van Heusden op Grave. De overtocht zal 2 à 3 malen daer-ter-oversa geschieden; terwijl de dienst in onmiddellijke correspondentie zal worden gebragt met de Diligence van Gorinchem op Utrecht, en hij aankomst te Heusden op bovengemelden spoorweg corresponderen zal.

— Nieuwe bekeeringen. Te New-York hebben vijftien protestanten het catholijk geloof omhelsd, tengevolge eener zending, gepredikt door de EE. PP. Jesuiten. Den 22 april heeft Hendrik Lang geboren in Saksen, te Trente het protestantisme afgeworpen. Eene nog meer schitterende bekeering heeft plaats gehad te Trebesing bij Grunod, in Opper-Carinthie. De luthersche predikant Zetter, met zijn gansch gezin, is in den schoot der Kerk teruggekeerd; het schoon voorbeeld navolgende dat de schoolmeester zijner gemeente, Wallner hem gegeven had, en ten spijte van het gescreven zijner gemeente. Te Venetie hebben den 2 april de kweekelingen van het collegie der marie de otholijke geloofsbelijdenis afgelegd. Men kent de bekeering van den rev. Edm. Thompson, voormalig kapellaan te Londen later te Bonnagat, vader en beschermer der Kerk; met zijn gezin op Paaschavond, in den schoot der Kerk opgenomen; alsmede die van den rev. William Leoyd, kapellaan te Kegidagland der Universiteit van Oxford, die den dingsdag te voren tot de Kerk teruggekeerd was. Men verneemt men de bekeering van de rev. kapellaan van Wilky (Norfolk) en die van den kapellaan William Wells, die de anglicaansche dwalingen op Palmzondag heeft afgezworen, wiens bekeering zoo veel indruk maakte te Liverpool, alwaar hij kapellaan was. De rector dien d'ag kondigde denzelfden dag in zijne Kerk de bekeering van zijnen vriend aan, in eene redevoering, waarin de hoogste achting voor hem doorzond, en gaf te gelijktijd verslag der beweegredenen van dien stap in bewoordingen, welke veel stof tot nadenken aan zijne protestantsche hoorders verschaften. (A. d. I. R.)

— De *Staats-Courant* van 18 behelst eene bevestiging van den Minister van Financien, bij welke

Z. Exc, in aanmerking nemende dat de muntbiljetten, uitgegeven volgens art. 2 der wet van 18 december 1835, alsna in omloop zullen komen, den vorm der gezegde biljetten, zoo als die bij koninklijk besluit van 27 december 1845 bepaald is, doet kennen, met bijvoeging dat die muntbiljetten gedrukt zijn op papier waarin het watermerk: *Rijks-Munt* gevonden wordt; dat zij zijn van f 500, f 100, f 20, f 10 en f 5, ieder; dat zij voorzien zijn van den naamstempel des Ministers van Financien; dat de registratie bij het agentschap van het Ministerie van Financien te Amsterdam en bij de nederlandsche Bank gevestigd is door eene geschreven handteekening, bij ieder dier instellingen, en dat elke soort der muntbiljetten met onderscheiden kleur inkt is gedrukt, te weten: die van f 500 met gele; die van f 100 met blaauwe; die van f 20 met groene; die van f 10 paarsche, en die van f 5 met roode; behoudens echter dat sommige woorden en cijfergetallen in zwarten inkt zijn gedrukt, en dat elke soort een doorlopend nummer draagt.

's HAGE, 17 mei. Heden in den vroege morgen is H. K. H. mevr. de prinses van Oranje, vergezeld van Hoogsterzelve kinderen, van Rotterdam vertrokken, zich naar het Loo begevende. Z. K. H. de Koningin is kort daarop insgelijks vertrokken, de reis over Amsterdam nemende.

In den nacht van vrijdag op zaterdag, omstreeks ten één ure, is voor het hôtel van prins Alexander, aan den Bezuidenhoutseweg, een vaartuig te water gelaten, dat naar niet algemeen wil vervaardigd zou zijn naar het plan en onder het opzicht van prins Hendrik en den baron van Tuyl. Het wordt nu voltooid, en is waarschijnlijk bestemd om bij den aanstaanden wedstrijd der koninklijke Yacht-Club gebruikt te worden.

Het Provinciaal Hof in Zuid-Holland heeft eergisteren middag uitspraak gedaan in de zaak van Johann Stuber, het welk hem schuldig verklaard aan het nabuurschap en in omloop brengen van nationale zijveren ganebare muntspiecen en hem te dien zake veroordeeld tot geeseling, met den strop om den nek, van de galg vastgemaakt, brandmerk, een jaar gevangenis van twaalf jaren en in de kosten; zijnde deze lijfstraffen moeten worden uitgevoerd op eene der openbare plaatsen in de stad Rotterdam.

ARNHEM, 15 mei. De laatste hebben de verontrustende tijding medegedeeld, dat zich eene ziekte onder de te veld staande rogge zoude hebben geopenbaard. Een ingezetene dezer stad heeft zelf die ziekte in een stuk rogge heeft waargenomen. Men heeft het stuk rogge, die jobstijdingen te kunnen wederstaan, als een gewonen stuk lands is door een kundig landbouwer aangenomen en door dezen verklaard vrij van ongezelligheid te zijn. Naast het zelfde ligt een stuk winterrogge op goed bemesten grond en teelt buitengewoon tierig. Het koren, hetwelk men van ziekte verdacht, is zinnigerogge en gezaaid op ongemest land; hetgeen de voorbarige vrees heeft doen ontstaan.

UTRECHT, 18 mei. Gisteren heeft de baron Rotschild, van Napels, komende van Amsterdam, deze stad bezocht en is per volgenden spoortrein naar de hoofdstad teruggekeerd. (Utr. A. P.)

LATERE BERIGTEN.

De Sultan is den 1 mei op reis gegaan naar Roemenië en Bulgarië. Z. H. heeft op eene officieele reis besluit door een duitsochorif aan zijnen zoon medegedeeld, zeggende dat hij deze reis ondernam om eene grondige kennis te bekomen van den toestand dier landsreken, de behoeften der bevolkingen, en om de middelen op te sporen ten einde hun geluk en hunne welvaart te verze-
keren.

De Engelse ambassadeur, sir Stratford Canning, heeft bij den Sultan gehoord. De heer Wellesley, verwan-
te den heer Canning, meer denkt dat sir Stratford Canning

Te Wenen zijn eene merk geleide een aantal jonge Polen, die, na den droevigen uitslag van de slag bij Krakau, naar Hongarije gevlugt waren, in hechtenis genomen zijn.

Te Neurenberg hebben eenige onlusten plaats gehad, ter oorzaak van de prijsverhoging van het bier.

Men verzekert dat de oppositie in de fransche Kamer der Gedeputeerden eene nieuwe poging zal

aanwenden, om het ministerie tot de renten-conversie te dwingen.

Mengelwerk.

DE POOLSCH OPSTAND.

(Vervolg en slot van ons vorig Nummer.)

De beambten van het gouvernement, de militairen, een ieder droeg kennis van die geruchten, en wanneer men zijne verwondering te kennen gaf, dat de revolutie zich zoo openlijk aankondigde, gaven de deutsche ambtenaren op eenen demoedigen toon te kennen: «Wanneer zoodanig eene beweging zich openbaart, moet men haar wel ondergaan; want geene aardsche magt kan dezelve tegenhouden.» De president van het gouvernement, de baron von Krieg, die door een ondergeschikt ambtenaar aangesproken werd over de beweging van de maand augustus, antwoordde: LAAT MAAR RIJP WORDEN, EN WANNEER ZIJ NIETMAAL ZAL UITGEBROKEN ZIJN, ZULLEN WIJ VIER DAGEN IN MOEIJELIJKEDEN MOETEN DOORBRENGEN, MAAR VIJFTIG JAREN VREDE WINNEN. Dit zijn geen losse gezegden uit de lucht gegrepen, maar stellige en erkende daadzaken. Het complot werd dus rijp naar den wensch en onder de oogen van het gouvernement. De autoriteiten spraken er van als van eene onvermijdelijke daadzaak; nu eens zeiden zij, meester te zijn om de beweging te stuiten, wanneer zij het oogenblik daartoe gunstig zouden oordeelen; dan weder was het getal der zaamgezworenen zoo groot, dat men er niet meer aan dacht de beweging, die voorzeker gelukken moest, tegen te gaan. Intusschen wantrouwden al de eenigszins beredeneerde en invloedhebbende menschen in de provincie eenen opstand, die zich aankondigde op eenen toon van verregaande trots van de zijde der kleine particuliere beambten en onder bedreigingen van de zijde der arbeidende klassen. Men ging zoo ver van op de straten en wegen wijze mannen te beleefden, die zich bij dien diensteljk hebben getoond tegen het vaderland, alleen omdat zij tot de schuldige verbaarde klasse, den adel behoorden.

Deze staat van zaken breidde zich dagelijks meer en meer uit en maakte, vooral in de laatste maanden van 1845 het verblijf in het land onhoudbaar. Het tot de uitersten gedreven communismus, zijne onbepaalde en gevaarlijke stellingen predikende, werd door den mond van afgezonden en nog andere menschen die daartoe door dozen afgerigt waren verspreid. Men zeide dat men er in vele dorpen gezien had, die voor het volk spraken en aan hetzelfde al de rijkdommen der aarde beoefden, mita het zich ontdoed van degenen, die ze thans bezaten. De moordenarijen van februarij in Gallicie, vooral in de landstreek van Tarnow, de verijnde wreedheid waarmede het volk te werk ging, de barbaarschheden waaraan het zich jegens de beste meesters schuldig heeft gemaakt, hebben bewezen dat de moordzuchtige lessen van het communismus op eenen grond gevallen zijn, waarop zij ongelukkigerwijze hebben wortel geschoten. Doch indien het gedrag der handlangers alle verwijt verdient, hoe moet men dan eene geregelde Regering veroordeelen, die den moord niet alleen toegelaten, maar aangemoedigd en gebruikt heeft als een middel van contra-revolutie. Nu, de autoriteiten hebben aan de boeren van geheel Gallicie, maar vooral in de kreitsen Tarnow, Bochnia, Wadowice, waar de beweging het hevigst was, bevolen om tegen de moordenarijen op te staan, hunne huizen te bestormen, en wel voor den 20 februarij, den dag, welke door de revolutionairen aangewezen was voor de uitbarsting van het complot. Onder voorwendsel van wapens in de huizen te gaan zoeken, doollieden benden van gewapende boeren het land, doorzochten de kasteelen en wouingen der landeigenaren, plunderden, brandden, vernielden, koelden hunne wraakzuchtige hartstogten en doodden zonder genade alles wat boven hen verheven scheen; dat is te zeggen, niet alleen de edelen maar ook nog al, hunne bijzondere beambten, al de lakeijen der huizen, al de bedienden, in een woord, alles wat lakensche kleederen droeg en niet tot den boerenstand behoorde. De kreits van Tarnow, alwaar wij bijna al ons vermogen hebben, heeft zich in gruwelen onderscheiden. Gij moogt het als zeker aannemen dat de heer Breindel, bevelhebber van die kreits, en de heer Bernd, bevelhebber van de kreits Bochnia eene premie van 10 florijnen uitgelooft hebben voor het hoofd van elken edelman, dat de boeren zouden aanbrenge; daarom moord-

den die ellendelingen, zonder het hoofd aan te raken, hetgeen de stogtoffers die onmenscheijkheden dubbel deed lijden! De graaf Rey is vermoord geworden op zijne ving naar Lemberg met vrouwen en kinderen; 18 uren lang heeft men hem geslagen eer men hem ter dood had gebracht. Wij hebben 25 bedienden en beambten in onze dienst bij twee onzer inrigtingen, die geheel verwoest zijn, verloren; en gij weet echter wel, dat geen onzer deel heeft kunnen nemen aan die beweging, welke met communismus en de demagogie besmet was. Zevenhonderd edelen, zonder hunne beambten en bedienden te tellen, zijn in de eerste dagen dier afgrijsselijke moordtooneelen omgekomen. Daarna hadden de autoriteiten gebrek aan geld en wilden toen den prijs des bloeds zoo hoog niet meer betalen; men begon met aan de boeren buns te geven voor de edellieden, welke zij aanbragten, hetgeen veel ontevredenheid onder hen verwekte. Men is verplicht geweest, op de openbare plaatsen publicatien af te kondigen, waarin hun gezegd werd dat zij voortaan de muiters slechts moesten binden en aan het gouvernement overleveren, zonder ze te dooden, omdat het tijd was een einde aan de moordtooneelen te maken. Deze afkondiging behelst eene bevel is geweest, en dit bevel is inderdaad gegeven. Gij kent mij genoegzaam om verzekerd te zijn dat ik onbewezen daadzaken zoo ver niet verspreiden zou; deze zijn bewezen en van al hetgeen ik overbreng, heb ik de bewijzen in handen. — Wellicht heeft het gouvernement gedacht, dat de boeren hunne verfoeijelijke buitensporigheden zoo ver niet drijven zouden; wellicht heeft het gedacht dat zij alleen diegenen zouden overleveren, die de aanstokers des oproers geweest waren; doch het is niettemin waar, dat het hun den weg tot alle misdaden geopend heeft en dat zij, onder den naam van edelen, honderden van onschuldigen hebben doen sneven, in de hoop van die heillooze premie van tien florijnen te zullen ontvangen. Al wat het communismus beloofde om de tuas's in beweging te brengen, heeft Oostenrijk ook beloofd, zoodat zij vermeend hebben, dat zij, behalven nog den prijs des bloeds, ook den eigendom zouden bekomen dier landen, alwaar zij alles, wat niet tot den boerenstand behoorde, gedood hadden. Dit is dan ook de reden, waarom zij noch beambten noch bedienden, noch kinderen enz. spaarden. Daarom ook is het Gouvernement er niet in geslaagd hen tot bedaren te brengen gedurende de vijf weken, welke deze moordenarijen geduurd hebben. Nog hebben er persoonlijke moorden plaats, en zij erkennen geen gezag hoegenaamd, dat is te zeggen, dat de helft dezer provincie een roovers- en moordenaarsbol geworden is. In plaats van met gestrengheid tegen hen te werk te gaan, behandelt het gouvernement hen met zachtheid; het noodigt in zijne circulaire de talrijke weduwen, die thans de eigendommen moeten bestieren, wier mannen, broeders, vaders en bedienden door de boeren vermoord zijn, om met veel zachtaardigheid te werk te gaan in de betrekkingen, welke zij met de moordenaars zullen moeten hebben, en hen nooit den dood harer naastbestaanden te verwijten; want, zoo wordt daarin gezegd, zij hebben die misdaden alleen begaan uit ijver voor het bestaand gouvernement.

Doch het gouvernement zelf zal veel moeite hebben, om van die redeloze dieren af te komen, die naar bloed en plundering dorsten. Zij zeggen openlijk en onbevreesd dat zij de meesters der aarde zijn; dat zij alleenlijk de eigenaren vermoord hebben, omdat de overheden hun de gronden in eigendom beloofd hebben; dat zij niet meer werken en geene belastingen meer betalen zullen, want de hoop op al die vrijheden heeft hen tot moordenaars gemaakt. En welke moorden! welke gruwelen! De pen weigert er de bijzonderheden van te vermelden, en ik gevoel mij daartoe niet in staat. Sedert den inval der barbaarsche horden in Europa is nooit iets dergelijks gezien; en het is in het midden eener beschaafde wereld, in de negentiende eeuw, en op bevel van eene vaderlijke en christelijke regering, dat die moorden en plunderingen zijn gepleegd. De eigendommen der Duitschers zijn overal gespaard gebleven; alzoo zijn die van Radlesa, gelegen in het midden van het tooneel der moordenarijen, noch die van Mysterie, die den prins van Montleard toebehooren, door de boeren aangerakt geworden; dezen hadden dus waarschijnlijk het bevel ontvangen om te sparen hetgeen niet het eigendom van Polen was. Tot op dit oogenblik toe kunnen de vreedzaamsten, de onschuldigsten, zij, van welke men weet dat zij geheel andere gedachten koesterden,

dan de opruilingen, geen recht verkrijgen. Die niet gedood zijn, zijn geheel geruineerd en men kan zelfs tegen zoo eenen toestand niet reclameren; want het is genog Poolsch edelman te wezen om door Oostenrijk als schuldpligtig beschouwd te worden. Had ik geen recht toen ik zeide, dat Rusland zelf billijker was? Rusland woedt slechts tegen degenen, die tegen hetzelfde opstaan. Nergens in de jaarboeken der geschiedenis treft men het aan, dat eene geregelde, monarchale, absolute regering jacobijnsch worde om een ganschen stand te vernielen; zonder onderscheid van schuldig en onschuldig, met het eenig doel om zich te ontdoen van het poolsch beginsel, hetgeen haar welligt eenmaal het bezit van dien ongelukkigen grond zou kunnen betwisten. Wat den eigenlijk gezegden opstand aangaat, deze heeft niet plaats gehad. Slechts op drie of vier punten van de kreits van Tarnow hebben zich een dertigtal edellieden vereenigd om de stadjes Tarnow, Dembica en Pelsno aan te vallen, doch zij werden onmiddellijk door de boeren vermoord, en hun dood was het begin der moordenarijen door het geheel omliggend land; waarvan niet alleen mannen de slagtoffers werden, maar ook vrouwen, kinderen en inzonderheid alles wat, hetzij door de banden der dienstbaarheid of anderszins, tot de huizen der edelen behoorde. Vele priesters zijn insgelijks gedood; weinige kerken zijn gespaard gebleven; want die ongelukkigen, dronken van bloed en brandewijn, schreeuwden luidkeels: «Keizer Ferdinand heeft ons bevolen de edelen, de Polen te dooden, en God zelf kan hen niet redden, te meer daar er geen God is.» Zij moeten wel aan die godslastering geloofd hebben, om te doen wat zij gedaan hebben!

Het schrikbewind in Frankrijk heeft zulke ijzige tooneelen niet beleefd, als die, welke dezer dagen ons land in een bloedbad hebben veranderd, want het is op te merken dat de opstand zich slechts in een of twee kreitsen, en dan nog wel gedeeltelijk, geopenbaard heeft, terwijl de moord en de plundering zich veel wijder uitgestrekt hebben. Ook is het land zoodanig ten onder gebracht, dat men niet weet, hoe het zich nog zal opbeuren. Ontmenschte, goud- en bloeddorstige hoeren, kumen tot in Krakau, want de Weichsel alleen heeft den loop dier gruwelen gestuit en op twee passen afstands van hier, langs de boorden der Weichsel werden zij gepleegd. Dikwijls kwamen de met bloed besmeurde boeren de brug van Podgorze over, om alhier aan de joden de opbrengst hunner plundering te verkoopen; het waren paarden, juweelen, zilverwerk, dat alles voor een stuk brood verkocht werd, terwijl de bezitters van al die voorwerpen het zich nog als een geluk toerekenden, indien zij in de diepte van een ontoegankelijk woud hun leven konden verbergen. En dit alles geschiedt onder de oogen van een gouvernement dat nooit opgehouden heeft te bestaan, en het is geene omwenteling, die al die buitensporigheden gebaard heeft! En Europa zal het dulden en geen woord vinden om zoo een gedrag te schandmerken! En de heer Guizot zal de overwinnaars vlijen en Oostenrijk zal ongestraft zegevieren zonder dat al dat bloed op hetzelfde nederkomt! Zij hebben 40 duizend man troepen in Gallicie, die het land verslinden, alwaar de hongersnood reeds voor de deur stond, en thans, sedert de boeren de graanzolders geplunderd hebben, onverrijdelijk is. Maar die soldaten, in plaats van slechts even het hoofd te bieden aan die, in benden rondlopende boeren, schieten zelfs niet eens op hen. Hoe zouden zij ook op hunne bondgenooten schieten; op degenen welke, naar luid der proclamatie van den Aartsbischop-gouverneur, van den 14 maart, zij moeten beschouwen als de redders der monarchie, welke, zonder hen, in Gallicie gevaar liep omvergeworpen te worden? Hoe zou men gestrengheid aanwenden tegen zulke trouwe dienaren van het huis van Habsburg? Zij hebben zich met bloed overdekt, maar wat zwaarigheid? de monarchie is behouden gebleven. Onschuldigen zijn omgekomen, het is waar, maar hoe konden zij onschuldig zijn wijl zij Polen waren? Die moordende boeren moeten dus beloofd worden; de belooning wordt hun voortschiet door de afschaffing der heerediensten; doch dit is te weinig voor hen, want zij willen den vollen eigendom der gronden; en nu zij hunne eigene krachten hebben leeren kennen, dreigen zij tegen het gouvernement, hetwelk zij, op eene zoodanige en niet dezelfs inzigten strokende wijs verdedigd hadden, op te staan.

Het zij genoeg voor ditmaal. Ik herhaal, dat ik niets dan waarheid gezegd heb.

BIJDRAGEN

tot een bewijs van dankbaarheid der Katholijken van Nederland aan

MGR. GROEFF.

Bedrag der vorige opgave	f 609.23
Ingekomen bij de Redactie van »de Katholiek»	
Van den WEerw. heer pastoor van Oegstgeest en eenigen zijner gemeentenaren.	
» den WEerw. heer P. te H.	» 40.00
» Mevr. R. te R.	» 10.00
» eenige Dames te 's Hage.	» 2.37½
» N. N.	» 30.00
» N. N.	» 2.50
» N. N.	» 2.50
» den WEerw. heer P. te O. Z.	» 1.00
» den WEerw. heer F.	» 50
» F. M.	» 25
» J. v. V.	» 1.37½
» de familie J. te Z.	» 2.25
» eenige Dienstboden te W.	» 3.30
» eenige HH. Studenten.	» 24.00
Totaal	f 729.28

Advertentien.

* * 's Bosch den 17 Mei 1846. — Heden verlost voorspoedig van eene DOCHTER, Mevrouw VAN DER DOES DE WILLEBOIS Geboren LUIJBBEN.

* * Verkoop van eene groote collectie Bloemen en Planten, op Dingsdag den 26 Mei 1846, des namiddags om twee ure, ten Vendu-huize van J. DE BRUIJN in de St. Jorisstraat te 's Bosch.

* * De Ondergeteekende maakt met deze bekend dat hij een aanzienlijk Assortiment van de beste

PIANO FORTE'S

van ERARD à Paris ontvangen heeft, welke te Koop of in Huur bij hem te bekomen zijn, alsmede ingeruilde zes octaaf PIANO'S van f 60 tot hoogere prijzen.

W. STRAATMAN,

Pianomaker en Stemmer ook bij Abonnement, Oeverstraat Wijk B. N°. 29.

Arnhem den 17 Mei 1846.

* * * Op Dingsdag den 26 Mei 1846, en volgende dagen, des namiddags ten twee ure, zal er aan het Vendu-huis van de Wed. J. M. OFFERS, in de Rinthamerstraat, publiek worden verkocht:

Nette Meubelen, enz.

als Mahoniehouten Secretaire's, Chiffoniere's, Linnen Kastjes, Canapé, Bureaux, Tafels, Stoelen met Paardenharen en andere Zittingen, Koper, Tin, Verlakt Glas- en Aardenwerk, waaronder een compleet Tafelervies, Gouden en Zilveren Horologien en meer ander Zilverwerk, Welgevulde Bedden met derzelver toebehooren, alsmede een groote partij Nieuwe Manslaarsen, Vrouwen Schoenen en Laarsjes, Pantoffels, enz.

Daags te voren op Maandag voor een ieder te zien.

* * * Op Donderdag den 21 Mei, des namiddags ten 4 ure, zal in den NIEUWEN BOELEN alhier geopend worden de NIEUWE VRIENDENKRING,

tot het boefenen van den Edelen Handboog, onder de zinspreuk: ST. JORIS, onder de welwillende bemoeijng van den ijvervollen President C. VAN DER VEN. Aan de onderscheidene alhier reeds gevestigde Handboog-Schutterijen zijn reeds de uitnodigingen geschied tot bijwoning en oploistering van dit ridderlijk Feest. De Harmonie St. CECILIA zal zich daarbij bij afwisseling laten hooren, en door hare bekende prijselijke uitvoering de vreugd en den lust van dit Feest nog verhoogen.

* * In eene Tabaks en Kruidenierswinkel wordt eene

WINKELDOCHTER

gevraagd om dadelijk of 1 Junij in de te treden welke goed praten kan, een goet voorkomen heeft, de Fransche Taal spreekt goed rekenen kan en niet den Boer omgaat. Informatie bij den Drukker en Uitgever dezer.

* * Eindhoven den 18 Mei 1846. Bij gelegenheit van de KERMIS, op Maandag den 15 Junij aanstaande, zal door de Societeit DE HARMONIE binnen deze Stad een NATIONAL CONCOURS

worden gegeven in het SCHIETEN met de EDELEN HANDBOOG.

Als naar gewoonte zijn voor de twee zegevierend Schutterijen bijzondere prijzen bestemd, terwyl de verstekende mede eene medaille aangeboden, en den Schutter die van de gezamenlijke strijders de meeste punten zal hebben behaald, met een doekmatig Eereteeken bekroond zal worden.

Naarmate dit Feest meer en meer bijval heeft gevonden, is van onze zijde ook meerder zorg aangewend om hetzelfde luisterrijk te doen zijn, en er zal voor dit jaar ook niets worden verzuimd, om het verblijf der Heeren, die ons met hunne deelname zullen vereeren zoo aangenaam mogelijk te maken.

Tot hetzelfde worden uitgenoodigd een zestal Schutters van iedere Schutterij, gevestigd binnen het Rijk, met beleefdijk verzoek, om op van het voornemen hunner komat voor de 5 der aanstaande maand te willen berigten in welk geval het ons aangenaam zal zijn, afgevaardigden, des verkiezende vergezeld van Beschermer en Commissarissen, voorzien van een mandaat, op den bepaalden dag, des morgens ten 9 ure, in het lokaal der Societeit mogen ontvangen.

Commissarissen der Societeit de Harmonie
P. W. VAN MIERLO, p.
A. KOUWENBERGH, s.

Aankomen BESTE LUISCHE KLUITKALK.

bij L. Heynders, aan de Kalkbrug 's Hertogenbosch.

Aan Bierbrouwers.

Door de schaarscheit onzer Inlandache H O P is bij P. MOMMERSTEEG, te Vlijmen, bekomen Duitche H O P P E, in soorten naar qualiteit voor matige prijzen. Verzoek gunst en recomandatie.

Graanmarkt

van 's H E R T O G E N B O S C H,
Maandag en Dingsdag 18 en 19 Mei.
ROGGE: f 7.65 f 8.00 a f 8.40.
BOEKWEIT f 7.85 f 7.85 a f 8.35.
HAVER f 3.00 a f 3.40.

AMSTERDAM, 18 Mei.

Tarwe rijn prijs houdend met goeden handel; f 135. Ancona f 325, 126 p. n. Norder f 295; 137. Odessa f 300, 126, 127 p. r. b. Pools f 295, 300, 126 p. n. Pommers f 300, 302, in consumpcie: 132 p. o. with. f 370, 128 p. b. Poolche f 330, 132 p. o. b. dito f 32, 119 p. n. Vriessche f 250 aan de Zaan, 120 p. dito f 50 hier, 124 p. dito f 271, 127 p. j. b. Pools f 525.

Rogge weder met veel handel ter vrsending f 3 a 4 hoog. In entr.: 125 p. Rost. f 221 p. f.ue Stettin f 242, 117, 118 p. Petersb. f 230, 118 p. Turksche f 210; 117 p. Petersb. f 227, 124 p. Pommers f 242, in cons.: 147 p. Rost. f 255, 118, 120 p. Gdansk f 233, 242; 124 p. Rost. f 246, 124 p. p. grove Stettin f 242, 245, 115, 116 p. Munst. f 212, 21, 115 p. n. cons. f 210, 124 p. o. Stettin f 260 bij geest, 125, j. dito f 245. Garst f 110, 112, 113 p. n. Deensche f 165, 170, 171 p. j. Holst. f 252, n. Zeeusch wr. f 142. Haver rijn prijs. 87 p. f.ine f 134, 80 p. f.ijn f 122.

Beurs van Amsterdam.

Maandag 18 Mei ten vier ure.
W. S. 2½ p. Ct. 60½, f. Nieuwe Cert. 3 p. Ct. 72½, Dito Cert. 4 p. Ct. 93½, f. Handelsm. 170½, Rijn-Spoorweg f 85 p. st. 20½, f. Dito 510 p. st. 19½, f. Coupons 19, f. Spaansche bank, 3 p. Ct. 303, Kort. te Lond. Oude Russen 105½, Dito 4 p. Ct. 89½, Peru 24½, f.

T. r. Drukkerij van D. A. A. DE ROOY te 's Bosch.